

Врз основа на член 28 став (8) и 58 став (1) од Законот за заштита на населението од заразни болести („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/04, 139/08, 99/09, 149/14, 150/15, 37/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 257/20), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 17 ноември 2020 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ПРЕВЕНТИВНИ ПРЕПОРАКИ,
ВРЕМЕНИ МЕРКИ, НАРЕДЕНИ МЕРКИ, НАМЕНСКИ ПРОТОКОЛИ, ПЛАНОВИ
И АЛГОРИТМИ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ ЗА ЗАШТИТА НА ЗДРАВЈЕТО НА
НАСЕЛЕНИЕТО ОД ЗАРАЗНАТА БОЛЕСТ COVID-19 ПРЕДИЗВИКАНА ОД
ВИРУСОТ SARS-CoV-2, СЛУЧАИТЕ И ВРЕМЕНСКИОТ ПЕРИОД НА НИВНА
ПРИМЕНА

Член 1

Во Одлуката за превентивни препораки, временни мерки, наредени мерки, наменски протоколи, планови и алгоритми за постапување за заштита на здравјето на населението од заразната болест COVID-19 предизвикана од вирусот SARS-CoV-2, случаите и временскиот период на нивна примена („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.263/20 и 269/20), во член 15 во ставот (1), по точката 69., се додава нова точка 70., која гласи:

„70. Протокол за превенција од инфекција и контрола за безбедно управување со мртво тело во контекст на COVID-19 - Прилог број 70.“

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-8118/3
17 ноември 2020 година
С к о п ј е

ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ВЛАДАТА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА

Зоран Заев

Протокол за превенција од инфекција и контрола за безбедно управување со мртво тело во контекст на COVID-19

Процедури за постапување со тела на починати лица во болнички услови сомнителни или потврдени:

Обезбедување на персонал:

Персоналот кој постапува со телото треба да биде заштитен со носење на лична заштитна опрема (ЛЗО) и тоа: капа за еднократна употреба, медицинска маска, мантил за еднократна употреба, ракавици и заштита за очи (очиала или визир), чизми или затворени чевли за работа.

Подготовка на телото:

Се затвораат сите отвори или рани што може да ги има пациентот, како што се отвори за уста, нос, уши, анус и трахеотомија, со употреба на памучни топчиња или газа натопена во средство за дезинфекција врз база на хлор (содржи хлор) .

Завиткување на телото:

Потребно е завиткување на трупот во чаршав натопен со средства за дезинфекција врз база на хлор (содржи хлор) . Потоа, завитканото тело се става во кеса за починато лице.

Транспорт на трупот:

Истиот персонал кој го подготвува телото, го пренесува починатото тело во сандак и го предава на оператор на погребални услуги, кој има дозвола за вршење на дејноста.

Целосна дезинфекција:

Се врши целосна дезинфекција на просторот каде што се постапувало со починатото лице.

**Процедури за постапување со тела на починати лица
во домашни услови кои се сомнителни или потврдени**

Постапки од страна на членови на семејството кога лицето е починато во домот:

- Веднаш се повикува Оператор на погребални услуги кој има дозвола за вршење на дејноста.
- Не смее да се манипулира со телото.
- Не смее да се допира или бакнува мртвото тело од страна на семејството.
- Предметите на умреното лице со ракавици се чистат со детергент, а потоа се спроведува дезинфекција со дезинфициенс врз база на 70% алкохол или 0,1% (1000 ppm) Белило.
- Облеката и другите ткаенини кои припаѓале на починатите треба да се перат во машина со топла вода на 60-90° Ц со детергент.

Постапки од страна на овластен оператор за погребални услуги

- Вработените лица на овластен оператор за погребални услуги пристигнуваат ЗАДОЛЖИТЕЛНО облечени во лична заштитна опрема (ЛЗО): капа за еднократна употреба, медицинска маска, мантил за еднократна употреба, водоотпорна пластична престилка, ракавици и заштита за очи (очила или визир), чизми или затворени чевли за работа (Табела 1)
- Се прави санитарна тоалета на починатото лице: се затвораат сите отвори или рани што може да ги има починатото лице, како што се отвори за уста, нос, уши, анус и трахеотомија, со употреба на памучни топчиња или газа натопена во средство за дезинфекција врз база на хлор (содржи хлор)
- телото завиткано во чаршав натопен во средство за дезинфекција врз база на хлор го подигнуваат и го ставаат во кеса за мртво тело со патент
- кесата со мртвото тело се става во ковчег и со наменско транспортно возило се презема и пренесува до местото за погреб.

ПОГРЕБ:

- Починатото лице **ВЕДНАШ** се погребува без претходно носење во капела или спроведување и практикување на верски обичаи.
- Вработените од операторот на погребени услуги кои го преземаат телото се облечени во мантили за еднократна употреба, водоотпорна пластична престилка, ракавици и хируршки маски. (Табела 1)
- Ковчегот не смее да се отвара.
- Телото не смее да се допира, ниту бакнува.
- Погребот се врши во најтесниот круг на семејството, со присуство на најмногу 5 лица без погребни церемонии.
- Доколку членовите од најтесното семејство се позитивни или во изолација/здравствен надзор, погребот го спроведува управителот на гробиштата со претходно известување на регионалниот кризен штаб.
- Не се дели храна за време на погребната церемонија.
- Присутните задолжително да ги мијат рацете со сапун и вода веднаш по завршување на погребот.
- Лицата кои се задолжени за поставување на ковчегот со телото во гробот, треба да носат ракавици, а по отстранувањето на ракавиците ги мијат рацете со сапун и вода.
- Строго да се применуваат мерките за оддалеченост меѓу луѓето од најмалку 1,5 m -2,0 m.

Табела 1. Опрема за процедури при управување со лице починато од COVID-19

Опрема	Детали
Хигиена на раце	<ul style="list-style-type: none"> • Гел за раце на база на алкохол • Протечна вода • Сапун • Пешкир за еднократна употреба за бришење на рацете (хартиени брисачи за раце или салфети)
Лична заштитна опрема	<ul style="list-style-type: none"> • Ракавици (за еднократна употреба или направени од материјал за повеќекратна употреба) • Чизми или затворени чевли за работа • Водоотпорна пластична престилка • Наметка, мантил за еднократна употреба • Заштитни очила / Визир • Хируршка маска
Ракување со отпад и чистење на околината	<ul style="list-style-type: none"> • Кеси за отпадоци • Сапун и вода или детергент • Средства за дезинфекција на површини - раствор од хипохлорит 0,1% (1000 ppm), 70% етанол или средства за дезинфекција на болници

References

1. World Health Organization. (2020). Infection prevention and control during health care when COVID-19 is suspected: interim guidance, 25 January 2020. [https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-\(ncov\)-infection-is-suspected-20200125](https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125). (accessed March 22, 2020).
2. Centers for Disease Control and Prevention. (2020). Interim guidance for collection and submission of post-mortem specimens from deceased persons under investigation (PUI) for COVID-19, February 2020.
3. World Health Organization. (2020). Water, sanitation, hygiene, and waste management for the COVID-19 virus. Interim guidance: 19 March 2020.